

ارزیابی و تحلیل ریسک پروژه‌های عمرانی به روش ANP

سید علی اصغر موسوی^{۱*}، علیرضا والی‌پور^۲

۱- گروه عمران، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران saam1055@gmail.com

۲- گروه عمران، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران valipoor1802@yahoo.com

چکیده

یکی از اهداف دانش مدیریت ساخت، شناسایی عوامل و وضعیت‌های پیش‌بینی‌نشده در مسیر اجرای پروژه‌ها به منظور فراهم نمودن برنامه‌های اثربخش برای رویارویی با مخاطرات احتمالی و ریسک‌های پروژه می‌باشد. هدف این تحقیق ارزیابی و رتبه‌بندی ریسک‌های پروژه‌های عمرانی می‌باشد. ابتدا از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و مصاحبه ۴۰ ریسک شناسایی، سپس به وسیله پرسشنامه و تحلیل آن‌ها، در نهایت ۱۲ ریسک به عنوان مهم‌ترین ریسک‌ها در پروژه‌های عمرانی شناسایی و رتبه‌بندی گردیدند. در این پژوهش به منظور شناسایی و رتبه‌بندی ریسک‌ها از دیدگاه‌های کارشناسان و مدیران مجرب و برای تحلیل اطلاعات از روش ANP و نرم‌افزار Super Decision استفاده شده است.

واژه‌های کلیدی: مدیریت ریسک، پروژه‌های عمرانی، روش ANP، نرم‌افزار Super Decision

۱- مقدمه

یکی از مهمترین مسائلی که همواره انسان با آن مواجه بوده است عدم اطلاع از تغییرات و رخدادهایی می‌باشند که در آینده واقع می‌شوند. وجود این مسئله باعث بروز پاره‌ای از مشکلات در کلیه امور، ایجاد شرایط عدم اطمینان در تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی قطعی در کارها شده است. خطری که بعثت عدم اطمینان در مورد وقوع حوادث در آینده پیش می‌آید، مفهومی را بوجود آورده است که آن را ریسک می‌نامند. مدیریت ریسک در دو دهه گذشته به طور کلاسیک در دنیا مطرح شده و در راستای توسعه دانش مدیریت پروژه در حال پیشرفت بوده و نگرش‌های جدید و مدرنی برای آن مطرح شده است. ارزیابی ریسک یکی از مهم‌ترین عوامل در مدیریت ریسک بوده و تحقیقات نشان دهنده ضرورت استفاده از ارزیابی ریسک برای رسیدن به موفقیت در پروژه‌های عمرانی می‌باشد [۱].

مدیریت ریسک (RM) فرآیند شناسایی، تجزیه و تحلیل و پاسخ به ریسک‌ها به منظور حداکثر کردن نتایج مثبت و حداقل کردن احتمال وقوع یا اثر پیامدهای منفی بر اهداف پروژه است. شرایط اقتصادی محیط، بخشنامه‌های دولتی مرتبط با اجرای طرح‌ها، وضعیت منابع انسانی و تجهیزات، قیمت‌های مواد و مصالح و هزینه‌های دستمزدها، حتی شرایط اقلیمی محیط نظیر میزان بارندگی و درجه حرارت، مثال‌هایی معدود از مجموعه عواملی هستند که می‌توانند دچار نوسان شده و با آنچه که در مراحل برنامه‌ریزی تخمین زده شده‌اند تفاوت فاحشی را نشان دهند. چنین تفاوت‌هایی که در مرحله اجرا نسبت به مقادیر پیش‌بینی شده در برنامه ممکن است اتفاق بیفتند، باعث ایجاد نوسان و تغییر در شاخص‌هایی نظیر تاریخ تکمیل، کیفیت‌ها و بودجه صرف شده که همان اهداف پروژه می‌باشند خواهند شد [۲]. بنابراین یکی از وظایف مدیر پروژه شناسایی همین عوامل و